

Europa ha de ser com els EUA?

En un context en què la democràcia liberal està amenaçada i els exemples de disfuncionalitat de diferents règims polítics abunden, ens podem preguntar com es comparen les institucions de la Unió Europea (UE) i dels EUA. El rerefons és la competència tecnològica i geopolítica entre els EUA i la Xina, i el predomini de la polarització política i social arreu.

L'informe Letta i l'esperat informe Draghi sobre el futur de la UE, així com un ample corrent d'opinió a Europa, apunten a la necessitat d'una major integració política per fer front als reptes que es presenten. Si s'ha de resumir en una idea, seria que Europa actués com un estat i no com una confederació d'estats amb veus discordants. Aquesta major integració implicaria tenir una política europea en els àmbits fiscal, de defensa, exterior, d'energia, de recerca i desenvolupament, i industrial, tal com tenen els EUA. Ara hi ha distints graus de coordinació només en cada cas i ni tan sols es pot dir que el mercat únic sigui una realitat completa, per exemple en l'àmbit digital i dels serveis. L'informe Letta menciona els sectors de l'energia, bancari i financer i de telecomunicacions com a exemples de fragmentació a Europa que impedeixen que s'assoleixin les economies d'escala i d'abast necessàries per millorar el servei i ser competitius al món. En el sector bancari, després de la crisi financera global que va desembocar en la crisi del deute i de l'euro, es va avançar cap a la unió bancària (UB); el Banc Central Europeu (BCE) va prendre la responsabilitat de la supervisió de les entitats significatives, i es va crear un sistema de resolució de bancs en fallida. Ara bé, la UB no es va completar perquè encara faltava un sistema d'assegurança de dipòsit europeu, així com un fons suficient per tancar els forats d'una fallida bancària important. Ara per ara, aquests fons encara han de ser majorment de cada estat membre. Si la fallida de Credit Suisse s'hagués produït a l'eurozona, hauríem tingut un problema greu (amb l'excepció que hi hauria hagut a Alemanya, on la caixa és forta). La UB no s'acaba de completar perquè això voldria dir augmentar de manera notable el grau d'integració fiscal.

XAVIER VIVES

PROFESSOR DE L'IESE

Tanmateix, el sistema confederal de la UE té algun avantatge: importants institucions europees com el BCE, la política de competència o el Tribunal de Justícia de la Unió Europea són més independents i menys manipulables des d'interessos partidistes que als EUA. Això és així perquè depenen de la voluntat d'un conjunt de països que s'han de posar d'acord. Trump pot destituir el president de la Reserva Federal Jerome Powell abans que el termini acabi el 2026, mentre que Macron o Scholz no poden fer el mateix amb Christine Lagarde del BCE. Trump ha

afirmat recentment que acomiadarà el president del regulador de mercats SEC Gary Gensler per ser massa estricte amb les criptomonedes.

La política de defensa de la competència segueix molt el to de les administracions als EUA. Després d'un enfocament més de *laissez faire* amb les administracions Clinton i Bush, amb Biden s'ha passat a un enfocament –que entronca amb l'origen populista de l'*antitrust* als EUA a finals del segle XIX– en què s'ataca les grans concentracions de capital pel poder polític que poden exercir. Lina Kahn, a la Federal Trade Commission, i Jonathan Kanter, al departament de Justícia, són activistes (Kahn, lloada pel candidat a vicepresident J.D. Vance) que tenen les grans empreses, sobretot les digitals, en el punt de mira. Els EUA han passat d'un període de poca aplicació de la llei *antitrust*, sobretot pel que fa a les fusions entre empreses, a un activisme que troba resistència en els mateixos tribunals americans. A la UE l'evolució ha estat molt més consistent i gradual, i això ha permès mantenir un grau de competència més elevat en mercats com el de transport aeri o telecomunicacions, a més de ser pioners en la correcció dels abusos de les grans plataformes digitals (amb les grans multes a Google, per exemple). La política de competència de la UE no ha canviat substancialment amb els canvis polítics a diferents països europeus.

En l'administració de justícia veiem com el Tribunal Suprem dels EUA ha estat capturat per la dreta del Partit Republicà, i si Trump guanya les eleccions el novembre d'aquest any, aquesta captura es consolidarà per molt temps. Les conseqüències per a la pau civil als EUA poden ser greus, perquè una gran part de la població, si no una majoria, no el considerarà legítim. Els 27 jutges del Tribunal de Justícia de la Unió Europea són elegits per acord dels estats membres per un període renovable de sis anys, i es fa molt difícil que la Cort sigui objecte de captura partidista.

En conclusió, la UE no és un estat, i s'hauria d'aprofundir en la integració política i polítiques comunes per fer front als reptes als quals s'enfronta, però no hauria d'alterar substancialment les institucions que han funcionat i preservat la seva independència en un món turbulent. Hem d'aprofitar la naturalesa híbrida de la UE.

J. HARDMAN / GETTY

La UE hauria d'aprofundir en la integració, però no hauria d'alterar les institucions que han preservat la seva independència en un món turbulent